

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Directie Buitenlandse Financiële Betrekkingen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

BFB 2013-21318M

Datum 9 december 2013
Betreft Tweede voortgangsrapportage hervormingsprogramma Cyprus

Bijlagen

Verklaring Trojka 7 november
2013

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de voortgangsmissie van de Trojka van het IMF, de Europese Commissie en de ECB naar Cyprus van 29 oktober tot 7 november 2013 heeft de Europese Commissie onlangs het tweede formele voortgangsrapport opgesteld. De missie heeft beoordeeld hoe het staat met de uitvoering van de maatregelen waaraan Cyprus zich in het kader van het leningenprogramma van het IMF en het ESM heeft gecommitteerd. Het voortgangsrapport vormt de basis voor het besluit door het ESM over uitkering van de derde tranche uit het ESM-leningenprogramma van Cyprus. De derde tranche zal in totaal 186 miljoen euro bedragen. Hiervan is 100 miljoen euro afkomstig van het ESM en 86 miljoen euro van het IMF.

Door middel van deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de belangrijkste conclusies uit het voortgangsrapport. Na formele goedkeuring van de uitkering van de derde tranche door de ESM Raad van Bewind zullen het voortgangsrapport en het aangepaste *Memorandum of Understanding* (MoU) publiekelijk beschikbaar komen, deze zijn op het moment van schrijven nog niet openbaar. Na afloop van de missie heeft de Trojka een gezamenlijke verklaring afgegeven over de conclusies van de missie. Deze verklaring vindt u in de bijlage.

Conclusies uit het tweede voortgangsrapport

Het rapport van de Commissie beschrijft de macro-economische ontwikkelingen en de maatregelen die Cyprus genomen heeft om te voldoen aan de conditionaliteit uit het MoU op budgettair, financieel en structureel-economisch gebied. Het oordeel van de Trojka is dat Cyprus tot nu toe goed op weg is met de implementatie van de conditionaliteit behorende bij het steunprogramma. Op een beperkt aantal gebieden liep de implementatie enige vertraging op. Om deze reden zijn *'prior actions'* vastgesteld. Cyprus moet voldoende actie ondernemen ten aanzien van deze *'prior actions'* alvorens tot uitkering van de derde tranche kan worden overgegaan. Indien de Trojka hierover met een positief oordeel komt maakt dat de weg vrij voor uitkering van de derde tranche.

Economische situatie

Uit de jongste cijfers blijkt dat de Cypriotische economie in het derde kwartaal kromp met 5,7% BBP jaar-op-jaar, iets minder dan de krimp in het tweede kwartaal van 5,8% BBP jaar-op-jaar¹. De raming voor de krimp van de economie over geheel 2013 is neerwaarts bijgesteld ten opzichte van het eerste voortgangsrapport van 8,7% BBP naar 7,7% BBP. Dit komt met name doordat het toerisme en de financiële dienstensector schokbestendiger bleken dan werd gedacht. De economische krimp over 2014 zal groter zijn dan verwacht, namelijk 4,8% BBP in plaats van 3,9% BBP, wat betekent dat de verwachte cumulatieve krimp over 2013 en 2014 onveranderd blijft op circa 13%. Conform de raming uit het vorige voortgangsrapport is de verwachting nog steeds dat de recessie in 2015 eindigt. De werkloosheid stijgt naar 16,7% in 2013 en 19,8% in 2014. De Trojka benadrukt dat significante neerwaartse risico's blijven bestaan en dat tijdige implementatie essentieel is voor het succesvol slagen van het programma.

Budgettaire situatie

Cyprus heeft volgens de Trojka de vereiste budgettaire doelstellingen behaald. Door beheersing van de uitgaven en maatregelen aan de inkomstenkant ligt Cyprus volgens de nieuwste raming op koers om 2013 af te sluiten met een begrotingstekort van -7,8% BBP. Bij het vorige voortgangsrapport werd nog uitgegaan van een tekort van 8½% BBP. De financiering van overheidsuitgaven en herfinanciering van de staatsschuld onder het programma zullen na uitkering van de derde tranche volledig gedekt zijn tot en met eind maart 2014. De staatsschuld van Cyprus zal volgens de laatste raming oplopen tot 126% BBP in 2015, en daarna een daling inzetten. In 2016, het jaar dat het programma eindigt, zal de schuld 123% BBP bedragen.

Financiële sector

Bij de herstructurering van de financiële sector is progressie geboekt ten opzichte van de eerste voortgangsrapportage. De Bank of Cyprus (BoC) heeft een nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur en het herstructureringsplan van BoC is goedgekeurd door de Cypriotische centrale bank. Ook is Hellenic Bank volledig geherkapitaliseerd met behulp van privaat geld. Daarnaast is conform afspraak in het MoU het toezicht op de coöperatieve bankensector formeel overgegaan naar de Cypriotische centrale bank. Ook zijn de kapitaalrestricties de afgelopen tijd verder versoepeld, in lijn met het stappenplan dat de Cypriotische autoriteiten hiervoor hebben opgesteld. De aankomende tijd zullen de restricties verder ingeperkt worden op voorwaarde dat dit de financiële stabiliteit in Cyprus niet in gevaar brengt. Op een beperkt aantal punten waren er vertragingen met betrekking tot de implementatie. Het institutioneel raamwerk dat ziet op de participatie van de overheid in de coöperatieve sector was bijvoorbeeld nog niet in orde gemaakt. Verder moest de centrale bank de kwartaaldoelstellingen van BoC voor volgend jaar nog goedkeuren en moest juridisch mogelijk worden gemaakt dat de centrale bank haar staf kon uitbreiden. Deze laatste maatregelen zijn aangemerkt als *prior action*.

¹ De Trojka wijst hierbij wel expliciet op de grote onzekerheid waarmee groeiramingen zijn omgeven onder dergelijk onzekere macro-economische omstandigheden. De krimp in het tweede kwartaal is bijvoorbeeld onlangs bijgesteld van -5,2% BBP naar -5,8% BBP.

Op het gebied van anti-witwasregelgeving is Cyprus begonnen met het implementeren van het hiertoe opgestelde actieplan. Een aantal maatregelen is nu genomen, onder andere op het gebied van het vergroten van de transparantie rondom trusts, maar er waren ook vertragingen. O.a. werd het opstellen van regelgeving met betrekking tot de beschikbaarheid van informatie rondom financiële transacties als 'prior action' aangemerkt.

Directie Buitenlandse
Financiële Betrekkingen

Ons kenmerk
BFB/ U

Structurele hervormingen

De Trojka concludeert dat ook bij de implementatie van de structurele hervormingen vooruitgang is geboekt. De duurzaamheid van het Cypriotische pensioensysteem is aanzienlijk verbeterd en de autoriteiten hebben besloten de lange termijnhoudbaarheid van het systeem te blijven monitoren en verdere maatregelen te nemen mocht dit nodig zijn. In de gezondheidszorg is verder vooruitgang geboekt met het verbeteren van de efficiëntie van het systeem en het versterken van de financiële structuur. Ook op het gebied van versterking van het beheer van openbare financiën is vooruitgang geboekt. Op enkele terreinen was sprake van enige vertraging waardoor verschillende *prior actions* werden vastgesteld, o.a. op het gebied van privatiseringen, het in lijn brengen van wetgeving met de Dienstenrichtlijn en toegankelijkheid van hypotheekgegevens en kadasterinformatie.

Naar aanleiding van de motie van de Leden Nijboer/Klaver (Kamerstuk 21 501-07 nr. 1039) ga ik hier ook in op de sociaaleconomische situatie. Het Compliance rapport bespreekt ook dit keer weer de maatregelen met een impact op de sociaaleconomische situatie in Cyprus. Hervormingen op het gebied van pensioenen, gezondheidszorg en sociale zekerheid zijn nu in gang gezet. Onder andere heeft Cyprus progressie geboekt in de voorbereiding van de hervorming van wetgeving met betrekking tot het minimum inkomen. Verder zijn stappen gezet met betrekking tot het aanpakken van jeugdwerkloosheid en activeringsbeleid op de arbeidsmarkt. De eind juli aangekondigde brede hervorming van het sociale zekerheidsstelsel zal naar verwachting in de eerste helft van 2014 aangenomen worden.

Om Cyprus te assisteren met het implementeren van hervormingen is een zogenaamde '*Support Group*' opgericht. De *Support Group* zal de verstrekking van technische assistentie coördineren en hierbij nauw samenwerken met de Cypriotische autoriteiten. Er zal o.a. technische assistentie plaatsvinden op het gebied van o.a. de gezondheidszorg, het budgettaire raamwerk, de inkomsten administratie, belastingen en internationale fiscale samenwerking.

Conclusie

Naar het oordeel van het IMF, de Europese Commissie en de ECB heeft Cyprus de doelstellingen op budgettair vlak gehaald, zijn er opnieuw belangrijke stappen gezet om de financiële sector te stabiliseren en is progressie geboekt op het gebied van structurele hervormingen. De Trojka is van mening dat overgegaan kan worden tot uitkering van de derde tranche nadat Cyprus voldoende actie heeft ondernomen ten aanzien van de vastgestelde *prior actions*. Nederland onderschrijft het oordeel van de Trojka en is voornemens om, onder voorwaarde dat de Trojka met een positief oordeel komt ten aanzien van de *prior actions*, in te stemmen met vrijgave van de 100 miljoen euro afkomstig van het ESM, in samenhang met de voorziene instemming van de IMF Board met uitkering van de 86 miljoen euro van het IMF aan Cyprus.

Ons kenmerk
BFB/ U

Hoogachtend,

de minister van Financiën
J.R.V.A. Dijsselbloem